THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., Ltd. —
251-253 Queen Street West   Telephone Adelaide 3967

דער אייראפּעאישער קאשמאר האט עס בעשטעטיגט

די מעהרסטע פון די וועלכע שרייבען וועגען סוכות און זיין בעדייטונג אינ'ם אידישען לעבען, קומען מיט רעכט צו איין שלוס, אז סוכות — דאס איז דער סימבאל פונ'ם אידישען לעבען, פון דער אידישער טראגעדיע פון יענעם פאלק, וועמענס געשיכטע איז די געשיכטע פון וואנדערונג, די געשיכטע פון אונזיכערהייט, און דאס תמיד זוכען נייע היימען, און רוהיגע ווינקלען.

אויב דער אינהאלט פון דעם לעבען פון א פאלק, דער וויכטיגסטער טהייל פון דעם ווערט אויסגעדריקט אין דעם פאלקס יום טובים, דאן איז די ניט בעשטענדיגע סוכה זיכער יענער סימבאל, וועלכער פערקערפערט אין זיך דאס אידישע לעבען, און איז איהר אויסדרוק.

סוכות, דאס איז דער סימבאל פון דער אידישער באדענלאזיגקייט, און ווי טראגיש דאס איז פאר א פאלק, האט עס דער יעצטיגער אייראפּעאישער קאשמאר בעוויזען.

האט דען נאך א פאלק אזוי פיעל געליטען פונ'ם קריעג, ווי מיר, א דאנק וואס איבעראל האבען מיר ניט קיין טיעפע ווארצלען.

זענען מיר דאך פיעל גרעסער אין צאהל ווי די סערבען און בעלגער, און דאך רעכענט מען זיך מיט די לעצטע, צו דער צייט ווען אונז נעהמט מען גאר ניט אין בעטראכט. און רעדט מען אפילו וועגען פערגיטיגען די שאדענס פון די רואינירטע פעלקער, דערמאהנט מען זיך אפילו ניט, אז אויך דאס אידישע פאלק האט געליטען.

ווארום איז עס אזוי? ווייל דאס אידישע לעבען איז א סוכה-לעבען, אן אונזיכערעס, און מעג ער פאר הונדערטער יאהרען פאר'ן לאנד האבען געארבייט, איז ער אלס א פרעמדער פערעכענט. און אלס אזעלכער איז ער דער ערשטער פאר'ן פייער ביי יעדער קאטאסטראפע, און מיט זיינע נויטען רעכענט מען זיך גאנץ ווייניג.

האט וועהר אין דיעזע אמת'ן געצווייפעלט, האט דער אייראפּעאישער קאשמאר מעהר ווי איין ביישפיעל פאר בעשטעטיגונג געצייגט, און דאס טראגישע אידישע סוכה-לעבען אין איהר גאנצער נאקעטקייט און ביטערקייט געצייגט.

וועט וועניגסטענס א רעוואלוציע אינ'ם אינערליכען אידישען לעבען זיין דער רעזולטאט דערפון?

די אלטע אונטערשיעדען בלייבען דאך

[illegible] מען זאל וועלען ציהען שליסע פון דעם, וואס אין דייטשלאנד [illegible] ליסאוער'ס ליעד פון האס און פון די אנדערע פאטריאטי[illegible] וועלכע ווערען געזונגען אין די איבעריגע קריעגס-לענדער, [illegible] קומען צום שלום, אז די באנדען צווישען די אייראפּעאי[illegible] פעלקער זענען אויף אייביג מיט'ן קריעג איבערגעריסען [illegible] נאך. ווען דיעזע טהעאריע קען נאך בעשטעטיגט ווערען [illegible] יעצט ווען דער קריעג געהט נאך אן, פלאנט מען שוין [illegible] קריעג.

[illegible] האט די טעג עטוואס פאסירט וואס צייגט אז זאכען שטעהען [illegible] אזוי שלעכט ווי מען שילדערט זיי. און מעגען די „האס-ליע[illegible] געזונגען ווערען מעג מען יובלען איבער די „האנען", איז עס דאך אבער פערבייגעהענד, און די אייראפּעאישע ווייסע ראסען, וועלען זיך פריינדליכער בעציהען צווישען זיך ווי צו די איבעריגע — די מיטגליעדער פון דער געלער ראסע, אבוואהל די לעצטע האבען געקעמפפט אויף זייער זייט און זיי פיעל צוגעהאלפען.

די ווייסע אמעריקא און אויך די ווייסע קאנאדע, זיי מעהר ווי אלע אנדערע, האבען זיך פאר דער מלחמה און אויך יעצט בעצויגען ניט אר-בעריגענס פריינדליך צו דער שטארקסטער געלער מלוכה — יאפאן, און אין די פעראייניגטע שטאאטען זענען די הארטיגע דזשינגאאיסטען אזעק אפילו אזוי ווייט ווי סטראשען אמעריקא מיט א יאפאנעזישער קריעג.

פון האס צו יאפאן ווייסט אויך קאנאדע גענוג. אמת קאנאדע שרעקט זיך נט פאר א יאפאנעזישער קריעג, דערפאר אבער האבען די אר-בייטער מורא פאר דער יאפאנעזישער קאנקורענץ און קאנאדע שליסט דארום אוים, אמת ציטוויילינ, דעם אריינפאהר פון יאפאנעזער.

איז אבער געוועזען צו ערווארטען, אז צו דער צייט ווען יאפאן האט זיך אפיציעל געשטעלט אויף דער זייט פון די אלאאירטע, און גע-האלפען פיעל אין קריעג, אז אזעלכע ענגהערציגע געזעצען וואס טהיילען פאנאנדער ראסע פון ראסען, וועלען אלענפאלס יעצט ניט געמאכט ווערען, ובפרט פאר איינער פון די אלאאירטע. העלפט זי דאך בעקעמפפען דעם דייטשען בונד.

אזוי איז געוועזען צו ערווארטען, איז אבער די טעג פון אטאווא אנגעקומען די נייעס, אז דער ארדער אין קאנסיל, וואס פערבאט דעם יאפאנעזישען אריינפאהר אין בריטיש קאלאמביא, מוז אויסגעברייטעט ווערען פאר נאך זעקס חדשים, אנפאנגענדיג דעם ערשטען אקטאבער.

קאנאדע'ס יעצטיגע האנדלונג בנוגע יאפאן איז וועניגסטענס געווע-זען צו ערווארטען, און ווען עס האט דאך פאסירט, צייגט עס ניט מעהר, אז דער אלטער ראסען-האס און מורא עקזיסטירט נאך גאנץ שטארק, און האט די יעצטיגע קריעג געמעגט פעלקער צושיידען, וועט זיי עס פריהער אדער שפעטער טרייבען צו ווידער-פעראייניגונג צוליעב דער אלטער מורא פון דער איינגערעדטער יאפאנעזישער אדער געלע געפאהר.

דער שעהנער ביישפיעל פון די היגע רומענישע אידען!

דאס קאפיטעל „הילפס-ארבייט וועלכעס די אמעריקאנער און קאנאדער אידען שרייבען יעצט, וועיסט צו פערצייכנען פון פיעל שעהנעס, אבער אויך פון פיעל טרויעריגעס.

צוזאמען מיט דער אפפערוויליגקייט, וואס די אידישע ארימע און מיטעלע שיכטען צייגען ארוים, וועיסט די הילפס-ארבייט אויך צו פער-שרייבען דאס, וואס פיעלע אידען, האבען זיך אין דיעזער גרויסער אי-דישער קאטאסטראפע געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט פון דעם, אז דאס גאנצע אידישע פאלק, אלע ליידענדע ברידער און שוועסטער אינטערע-סירען זיי ניט, נאר אז זייער גאנצע ענערגיע דארף געווידמעט ווערען נאר פאר די נאהענטע אייגענע לאנדסלייט.

אזוי איז ארויסגעקומען אז צווישען די מלחמה קרבנות געפינען זיך גליקליכע און אומגליקליכע, די וועלכע האבען דא לאנדסלייט, ווערט פאר זיי מעהר געטהאן, צו דער צייט, ווען די לאנדסלייטלאזע מוזען נאר אנקומען צו דער שטיצע פון דער אלגעמיינער דיסטריביושאן קאמיטע, און די פאנדען פון דער לעצטער מוזען זיין קלענער. ווען עס טהיילען זיך אב קלייזלאך פאר זיך.

דער בעשלוס פון די היגע רומענישע אידען צו פאדערען פונ'ם רומע-נישען פערבאנד, אז ער זאל געהן האנד אין האנד מיט דער אלגעמיינער דיסטריביושאן קאמיטע, איז דארום ווערטה בעגריסט צו ווערען, אין דער וואונש דארף נאר זיין, אז דיעזער בעשלוס זאל פערווירקליכט ווערען ניט נור פון די רומענישע אידען, נאר צווישען אלע אידען פון וועלכען לאנד זיי זאלען ניט האבען געקומען

נחום סאקאלאוו וועגען פוילען און די אידישע פראגע

זעהר פיעל האבען די פוילישע אידען געלייסטעט צו דער קולטורעלער און קאמערציעלער ענטוויקלונג פון פוילען. נאך אין די גאר פריהערדיגע צייטען, ווען זיי האבען אהין איינגעוואנדערט פון דייטשלאנד, זייגען זיי געווען אן אקטיווער עלעמענט. עס איז געווען א צייט בשעת די פוילישע שליאכטע איז גע-ווען בעשעפטיגט מיט יאגד, מיט שכרות און הולטייסטווא און די גאנצע קאמערץ פון דעם לאנד איז איינגעשטא-נען אויסשליסליך אין אידישע הענד. עס איז געווען דער פאליאק וואס האט געבלאזען פון זיך און שטאלצירט מיט זיין פוסטען „האנאר" און דער פרא-דוקטיווער און הארעפּאשנער איד. האט זיינע חובות געצאהלט.

די לעצטע צייט, ווען דער פוסטער האנאר איז ארוים פון דער מאדע און יעדער איינער האט געמוזט ווערען עט-וואס טהעטיג אויף די פערשיעדענע אינ-דוסטריעלע און קאמערציעלע געביעטען, אויב ער האט נאר געוואלט האבען א חלק אין די פראפיטען, האט זיך די שליאכטע דערזעהען ווי אזוי זי איז אבגעשטאנען און ווי אזוי דער איד האט אין א גרויסער מאס, דורך'ן פער-לויף פון דורות ענטוויקעלט זיינע פע-היגקייטען, אז אלע מוזען צו איהם אנ-קומען. דאס האט ארויסגעבראכט דעם כעס פון דעם שטאלצען פאליאק אויף'ן אידען, אז ער האט איהם אנגעהויבען צו פערפאלגען אויף טריט און שריט.

אין דער לעצטער צייט, איבערהויט זינט די מלחמה האט אויסגעבראכען איז די אידישע לאגע אין פוילען געווארען אונערטרעגליך, ערשטענס צוליעב די אומגליקען וואס די מלחמה האט פער-אורזאכט, און צווייטענס, דערפאר וואס די פאליאקען בעציהען זיך צו זיי פיינ-דליך און ווארפען די שולד פון זייער אומגליק גאנץ אפט אויף זיי. דער פוילישער איד איז געווארען א שטיעף קינד וועגען וועמען קיינער אינטערע-סירט זיך ניט און ווען מען רעדט וועגען דער גאולה פון פוילען, די אויטאנאמי-שי און נאציאנאלע רעכט פון פוילען פערגעסט מען גאנץ אפט אין דעם אי-דען. די אלגעמיינע וועלט דענקט, אז

דער פוילישער איד איז א טייל פון פוי-לען און די פאליאקען זאגען אז ער האט מיט זיי קיין שום שייכות ניט און ווען מען הערט וועגען אויטאנאמישער רעכט פאר פוילען, מיינט עס גאר פאר פאליא-קען און ניט פאר אידען.

דער בערימטער העברעאישער שריפטשטעלער נחום סאקאלאוו, געוועזענער רעדאקטאר פון „הצפירה", אליין א פוילישער איד, לאזט אבער הע-רען די שטימע פון דעם פוילישען אי-דענטהום פאר דער וועלט און לייגט פאר זיינע טענות און תביעות. אין אן אינ-טערוויו וואס מר. סאקאלאוו האט גע-האט מיט העם לאנדאנער קארעספאנ-דענט פון דעם פיטסבורגער „דזשואיש קריטעריאן", זאגט ער אזוי וועגען די לאגע פון די פוילישע אידען און וועגען דער אי-דישער פראגע אין אלגעמיין:

מיר קענען ניט ערווארטען א געגנצליכען טריאומף פון גערעכ-טיגקייט צו דער ענדע פון דער מלחמה, ווייל אבסאלוטע גערעכ-טיגקייט פאר די פערשיעדענע נא-ציאנאליטעטען וואס זיינען פער-וויקעלט אין דעם סכסוך, איז א זאך פון דער אונמעגליכקייט. צו פערזיכערען אזא אידעאלע שטאאט פון גערעכטיגקייט מיינט אן אי-בערקעהרעניש פון דער גאנצער סאציאלער מעכאנאציע. נאציא-נאליטעט האט גאר ניט וואס צו טהאן מיט טעריטאריע. פיעלע נא-ציאנען זיינען א געמישאכץ פון נאציאנאליטעטען. אבער וואס נויטיג איז, אריינציטראגען א פער-שטענדניס צווישען די נאציאנא-ליטעטען און זיי אויסגלייכען, אז קיינער פון זיי זאל ניט זיין גע-קריוודעט. אבער גערעכטיגקייט איז אן אבסטראקטער אידעאל, א בלוי-זע פאליטישע איינבילדונג און מען קען דאס גלאט אזוי ניט אנווענדען צו די פערשיעדענע נאציאנאליטע-טען. אין דיעזער שטופע פון ציווי-ליזאציאן ווי מיר שטעהען איצט. וואס עס איז גערעכט פאר איינער, איז אונגערעכט פאר א צווייטער. די נאציאנאלע איינשוואונגען

היינט צו טאג זיינען געווארען פונקט ווי רעליגיאן. מען זעהט נאר איין זייט און פאר די אינטערעסען פון די וואס בעטראכטען זי, מוז דיעזע זייט געוועהנליך זיין די גע-רעכטע. דיעזע איינשוואונגען זיי-נען דורכגעשפרינקעלט מיט פער-שיעדענע אינטערעסען און מאטי-ווען און נאר דער נאציאנאליסטי-שער „איך" פארנעהמט דעם אויבען-אן פלאץ. אין דער שטרעבונג פאר נאציאנאלע פערטהיידיגונג רעדט גאר ארוים די נאציאנאלע נשמה, און ניט די אלגעמיינע מענשליכע נשמה.

דאך, ווען עס וועט געשלאסען ווערען דער פריעדען, איז מעגליך, אז עס וועט קומען צו א פערשטענ-דניס, אז די פעלקער זאלען זיך ניט אזוי שטארק בעוואפענען ווי פריהער (ווייל עס איז איבערנא-טירליך, אז אייראפא זאל קענען דיעזען לאסט טראגען שטענדיג און די אידישע פראגע וועלכע מאכט שטענדיג אן א גערודער, א דיסהארמאניע, א סכסוך צווישען די לענדער וואו זיי וואהנען און די לענדער וואו זיי וואהנען און צווישען די פעלקער — און די לענדער וואו זיי וואוינען, דורך דעם וואס זיי ווערען פערפאלגט און צווישען די פעלקער, דורך דעם וואס זיי וואנדערען אוים — דארף ערנסט אויפגענומען ווערען ביי דעם פריעדענס-קאנפערענץ פון די נאציאנען.

דאס אידישע פאלק איז איצ-טער מעהר בערעכטיגט מען זאל אויסהערען זיינע טענות ווי אי דער צייט פון דער פראנצויזישער רעוואלוציאן אדער אין די 48-גער יאהרען, אדער אין ירגענד וועל-כער תקופה אין דער געשיכטע, ווען עס איז בעשלאסען געווארען זיי צו געבען רעכטע בלויז אויפ'ן גרונד וואס זיי זיינען מענשליכע בעשעפעניסען. דאס איז דאס ער-שטע מאל אין זייער געשיכטע וואס מען האט פון זיי געפאדערט אזוי פיעל קרבנות. ארום און ארום הא-בען זיי צוגעשטעלט צו דער יעצ-טיגער מלחמה אריבער 700,000 סאלדאטען וואס דאס איז אן אר-מעע פאר זיך אליין. איך וואלט גע-זאגט, אז וואס אנבעלאנגט צו דער צאהל און די וויכטיגקייט, זיינען זיי גלייך צו א קליינער מלוכה פון די אלייעס.

וואס עס איז שייך צו די נא-ציאנאלע רעכטע אין די פערשיע-דענע טעריטאריעס וואו אידען וואהנען אין גרויסע מאסען מוז איך זאגען, אז א בלויזע „פאפיער" עמאנציפאציאן איז פאר'ן די לענדער וואו מען בעציהט זיך צו זיי פיינדליך, איז ניט גענוג. די „רעכטע" מו-זען גאראנטירט ווערען, מען וועט מוזען זיי פערזיכערען ניט נאר די עקאנאמישע רעכטע, נאר אויך די קולטורעלע אינדיווידואליטעט. די אידען פון פוילען און גאליציען טארען ניט פערגליכען ווערען מיט די אידען פון די וועסט-אייראפּע-אישע לענדער. די אידען פון יע-נע לענדער, זיינען צו פיעל אין צאהל, צו אייגענטהימליך, צו טי-פיש, צו טראדיציאנעל, און מען קען ניט דערלאזען אז זיי זאלען בעהערשט ווערען פון ניט קיין צו פיעל גרויסער מאיאריטעט, וואס איז ניט העכער פון זיי אין קולטור, און פעהיגקייט און אין ענערגיע.

עס איז קיין צווייפעל ניט, אז די אידען אין פוילען וועלען פונקט ווי אין אנדערע לענדער זיין טריי און איבערגעבען צו זייער נייער רע-גירונג, אזוי דארף עס טאקע זיין. אבער זייערע רעכטע דארפען זיי ניט קויפען מיט דער גרויסער פרייז וואס זיי וועלען פערלייקענען זייער נאציאנאליטעט. זיי טארען נישט געשטערט ווערען צו לעבען אויף זייער אייגענעם שטייגער לויט זיי-ער נאציאנאלען „איך".

אויב די פאליאקען זיינען זעהר געהריג, אז די אידען זאלען רע-דען פויליש, מעגען זיי זיכער זיין אז אין צוואנציג יאהר ארום, נאך דעם ווי פוילען וועט קריגען אווי-טאנאמיע, אדער אונאבהענגיגקייט וועלען די אידען רעדען אזא שעה-נעם פויליש, אז פיעלע פאליאקען וועלען ווערען אייפערזיכטיג אויף זיי. וואס אנבעלאנגט צו מיר, וואלט איך געוואונשען זיי זאלען רעדען אזא גוטען העברעאיש, ווי פויליש. פאר מיר איז דער אידע-אלער טיפ פון א פוילישען אידען דער טיפ וואס ווערט געשילדערט פון דעם גרויסען פוילישען נאוועלען-שרייבער יאסעף קראזאווסקי אין זיין אויסגעצייכענטער ער-צעהלונג „דער איד". ער שילדערט דארטען א אידען וועלכער איז צו דער זעלבער צייט אן ענטהוזיאס-טישער העברעער און א פערברענ-טער פוילישער פאטריאט. מיינע פריינד און איך זיינען שטענדיג געווען אין גרויסער סימפאטהיע מיט דער פוילישער נאציאנאליס-טישער בעוועגונג נאר צוליעב אונ-זערע אידישע נאציאנאלע געפיה-לען...

אט אזוי רעדט דער גרויסער פוי-לישער איד נחום סאקאלאוו, וועלכער דריקט אוים די געפיהלען פון דעם אי-[illegible]

LYRIC THEATRE
די לעצטע צוויי
פארשטעלונגען
היינט מיטוואך און דאנערשטאג
מאטעני 2.30 אבענדס 8.30
די קינדער פון דער געטהא
פון איזראעל זאנגוויל
שלום עליכם'ס לויה
די אימיגראנטען
דריי גרויסע פיקשור און פאטהא-פליי פראדאקשיאנס, עכט אידיש און אינטערעסאנט.
אלע סיטס רעזערווירטע
איינטריט 15 ס. 25 ס. און 50 ס.
דאס פובליקום האט נאך אזא געלעגענהייט ניט געהאט זא וואס צו זעהען עס איז ווירקליך עטוואס איבערראשענדעס און אינטערעסאנט. קיינער זאל ניט פערפעהלען דיעזע זאנדערבארע פיקשורס זעהען עס וועט זיך גע-דענקען פאר א לאנגע צייט.

חג הסכות

בסכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכות, (ויקרא כ"ג).

פון פ. בורסקי.

די ערשטע אורזאכע ווארום מיר פייערען סכות איז דייטליך אויסגעדריקט אין דער תורה „למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים". אלזא קלאהר און דייטליך דאס איז אן ערא־ינערונג אן אונזערע עלטערען וועלכע האבען געמוזט וואנדערען אין מדבר געמוזט די גאנצע צייט לעבען אין ביידלאך און סכות און דארום דארפען מיר אויך טהאן דאס זעלבע ווייל א פאלק, אום צו קענען לעבען און עקזיס-טירען, מוז עס געדענקען די פערגאנגענ-הייט א פאלק וואס וויל ניט וויסען און געדענקען די פערגאנגענהייט, אזא פאלק קען אויך ניט דענקען און האבען אין זינען א צוקונפט, און אזא פאלק מוז אונטער-געהן. עבען דארום זיינען אונטערגעגאנ-גען אלע פעלקער, ווי אשור, בבל, רוים, גריכענלאנד. א. ז. וו. ווייל זיי האבען גע-לעבט נור מיט דער געגענווארט, נור גע-לעבט מיט'ן היינט.

אט דארום האט אונז דער קלוגער משה געהייסען מאכען סכות. געדענק אן אייערע עלטערען, האט אין זינען אייער פערגאנגענעם לעבען, און דערמאהנט זיך אז איהר זייט א מאל געווען א פאלק, און ארבייט אויך אין דער צוקונפט פאר אייער פאלקס-עקזיסטענץ.

סכות, לערנט אונז אויך א וויכטיגע לעקציאן, אין לעבען, בסכות תשבו שבעת ימים. יעדער פון אייך זאל זיבען טעג נאכ-אנאנד לעבען עסען טרינקען און שלאפען, אין א סוכה. א ביידעל צוזאמענגעשטעלט פון פלעקלאך און ברעטלאך. סכות פאלט אוים אין יענער צייט פון יאהר ווען דער זומער הויבט אן פערשווינדען, ווען דער הערבסט דערמאהנט אונז אז דער ווינטער געהט, דער ווינטער מיט אלע זיינע שרע-קען און טרויער וואס ער ברייגנט מיט א

אפטמאהל טרעפט ווען, סכות איז קאלט און נאס דער קאלטער רעגען קומט אריין אין סוכה און א שווערער לויפט דורך אלע ביינער, אט דאן זאלען אלע זיצען אין סוכה, דער רייכער אזוי גוט ווי דער ארי-מער זאל דער רייכער זיצען טעג נאכאנאנד זיצען אין סוכה, זאל ער פערזוכען זיבען טעג נאכאנאנד דעם טעם פון זיצען פון וואוינען, פון עסען, טרינקען און שלאפען אין א סוכה וואוהין דער רעגען קומט אפט צו גאסט וואו עס איז קאלט און נאס, און זאל ער געדענקען אז אט אזוי און אפטמאל נאך ערגער פערברייגנט דער ארימאן זיין גאנצען לעבען, אז דער ארימאן לעבט זיין גאנצען לעבען אין א סוכה, וואוהין דער רעגען טריפט אריין, און ער ליידעט קעלט און הונגער דאן וועט אפשר דער רייכער אליין דער פיהלען דעם טעם פון זיין און ארימאן און וועט געוויס העלפען זיין ארי-מען ברודער.

סכות איז אויך דער חג האסיף, דער פעסט פון איינזאמלען, אין די אלטע צייטען, ווען מיר זיינען א פאלק געווען און האבען געלעבט א אגריקולטור לעבען און זיינען געווען א פארמער פאלק פלעגט מען הערבסט צייט ארבייטען די תבואת פון די פעלדער, און עס איז געווען די פליכט פון יעדען עולה רגל זיין אין ירושלים דריי מאהל אין יאהר.

מענשען פון אלע עקען זענען זיך צו זאמענגעקומען אלע ברייגגען זייערע פרא-דוקטען, אלע ברייגגען צוזאמען די פרוכט פון זייער ארבייט און מיה, מען בעקענט זיך איינער מיט דעם אנדערען מען שליסט ברידערשאפט מען לערנט איינער פון דעם אנדערען, יעדער האט עפעס צו לערנען פון דעם אנדערען, און מיט פרעהליכע הער-צער פייערט מען צוזאמען יום טוב ווייל דער „פארמער". ווייסט אז ער האט עט וואס צו בעזארגען, ער האט גענוג ברויט פאר זיין פאמיליע אויף דעם גאנצען ווינ-טער. ער דארף ניט דרעהען זיין קאפ אויף מארגען, איז עס א וואונדער וואס דער תלמוד זאגט: מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו?" קענט איהר זיך פארשטעלען א גרעסערע שמחה פון א גליקליכען פארמער פאלק? אט דא איז סכות. אט דאס פייערען מיר דעם דענקען פון יענער גליקליכער צייט, וו[illegible] מיר דארפען עס פייערען.

לאמיר איינפלאנצען און אונזערע ק[illegible] דער דעם בעוואוסטזיין אז ניט אימער [illegible] נען מיר געווען א בעטלער פאלק, אז [illegible] איז געווען א צייט ווען מיר זיינען געוו[illegible] א גליקליכעס פאלק, אויף אן אייגענעם ב[illegible] דען. אז מיר האבען געהאט א פערנאנג[illegible] הייט און מיר דענקען אויך וועגען א [illegible] קונפט, דאן און נור דאן וועלען אונזע[illegible] קינדער זיין מיט אונז.

אויף פרוג'ס מצבה

די פאעמא, וואס דער פערשטארבענער דיכטער האט נאך מיט יאהרען צו-ריק אנגעשריבען אלס עפיטאפיע פאר זיין מצבה.

פיעל ביטערע, פיעל טרויעריגע ליעדער
האב איך איך געזונגען, ליעבע ברידער!
מיט אלע כחות מיט דעם לעצטען צאהן
געביסען און געריסען דעם זשארגאן,
געקייט די ליעבע שפראך פון אונזער מאמען,
געפעפערט מיט צענזור, געזאלצט מיט גראמען,
צו מאכען זי אביסעלע כאטש ווייך
און צו פערדושען יענעם ליעבען ריח
פון ווילנער מארק און דינאבורגער יאטקעס
מיט אלערליי פערוואלגערטע אסטאטקעס,
וואס שמעקט אויף דרייצעהן מייל ארום דעם ארט
וואו נאר עס בליהט כאטש איין זשארגאניש ווארט...
אך, ברידער, וויפיעל יאהר האב איך צו טהאן
מיט דעם געשמאקען, טהייערען זשארגאן;
מען האט מיך שוין געלויבט און אויך געזידעלט —
איך האב געהערט און האב מיר אלין געפידעלט...

נאר אידען זייגען דאך אן עם קשה ערף,
א ביטער פאלק, גאר ניט ווי אלע לייט.
נאך פון דעמים סוף ביז דעם מדבר-חורב,
פון מדבר-חורב און ביז אונזער צייט
האט גאט אליין בעשיינפערליך בעוויזען,
און כאטש צוריים זיך — גלעט זיי, לויב זיי, בענש —
ניטא קיין סוף צו זייערע קאפריזען,
היינט וואס קאן טהון מיט זיי א שלאפער מענש?
בפרט א זשארגאן-מחבר

— „שרייבען?
איהר ווילט, רב קרוב, שרייבען? — זאגט א יוד —
גוט, שרייבט אייך: נאר איהר זאלט קיין נאר ניט בלייבען
ניט קומען מיט'ן בייטשעל פון ירוד,
פערגעסט ניט, אז איהר האט צו טהון מיט יודען,
איז שרייבט אזוי — פערשטעהט איהר מיך — אזוי
אז אלע זאלען זיין מיט אייך צופריעדען...
פערשטעהט איהר מיך?

אוי, ליעבע אידען! אוי!
איך האב ביז איצט פון אלע, אלע זאכען
נאר איינס פערשטאנען, שרייבען, דארף מען דאס,
למען השם, נאר טאקע דאס, פון וואס
דער עולם זאל הנאה האבען, לאכען.
„אי, לאכען! אי א חיות! שרייבט, הערר פרוג!
געגוג אייך זיפצען, כ'לעבען, עט. גענוג!
א חכמה'לע, א פשט'עלע, א וויצעל,
קאטאוועסלעך מיט גראמען אהן א שיעור,
אזוי, אז יעדער אות זאל טהון א קיצעל"...

איך קען עס ניט, איך קען ניט, — וועה צו מיר!
איך קען קיין ווילדע, קרומע חנ'דלעך מאכען,
איך קען ניט לאכען, גוואלד! — איך קען ניט לאכען
דערפאר אויף מיין מצבה, אז מיר וועט
איה"ש דאס לעבען געבען גט —
כדי איהר זאלט אן מיר נקמה האבען
שרייבט אויף:

„פה נטמן — אט דא ליעגט בעגראבען
א טיפש, א משוגע'נער פאעט,
א ווילדע זאך, א חסר דעה, כ'לעבען:
ער האט געוויינט, געוויינט דאס גאנצע לעבען!!!"...